

Обґрунтування змісту моделі здоров'язбережувальних технологій студентів спеціального медичного навчального відділення засобами фізичного виховання

Присяжнюк С.І.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Анотація:

Розглянуто психолого-педагогічні проблеми фізичного розвитку студентів з відхиленням у стані здоров'я. Вивчено досвід фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи. Розроблено структурно-функціональну модель процесу фізичного виховання студентів з використанням здоров'язбережувальних технологій. У дослідженнях приймало участь понад 5000 студентів. Встановлено, що найбільш тісно взаємозв'язані морфометричні показники. Взаємозв'язки показників, що характеризують рівень розвитку фізичних якостей відбивають недостатню диференціацію в механізмах, що детермінують структуру фізичної підготовленості студентів. Наведено рекомендації модельних фізичних можливостей студентів. Моделі сприяють оцінці індивідуальних потенційних можливостей організму. Моделі дозволяють використовувати наявну інформацію для планування і проведення оздоровчого навчально-виховного процесу з фізичного виховання. Показано можливості визначення обсягу фізичного навантаження з урахуванням статі, нозології захворювань та стану фізичної підготовленості студентів.

Ключові слова:

здоров'я, технологія, модель, студенти, фізичне, виховання, засоби.

Присяжнюк С.И. Обоснование содержания модели здоровьесохраняющих технологий студентов специального медицинского учебного отделения средствами физического воспитания. Рассмотрено психолого-педагогические проблемы физического развития студентов с отклонением в состоянии здоровья. Изучен опыт физического воспитания студентов специальной медицинской группы. Разработана структурно-функциональная модель процесса физического воспитания студентов с использованием здоровьесохраняющих технологий. В исследованиях принимало участие свыше 5000 студентов. Установлено, что наиболее тесно взаимосвязаны морфометрические показатели. Взаимосвязи показателей, которые характеризуют уровень развития физических качеств, указывают на недостаточную дифференциацию в механизмах, которые детерминируют структуру физической подготовленности студентов. Приведены рекомендации модельных физических возможностей организма. Модели позволяют использовать имеющуюся информацию для планирования и проведения оздоровительного учебно-воспитательного процесса по физическому воспитанию. Показаны возможности определения объема физической нагрузки с учетом пола, нозологии заболеваний и состояния физической подготовленности студентов.

здоровье, технология, модель, студенты, физическое, воспитание, средства.

Prysjazhnik S.I. Ground of maintenance of model of health of saving technologies of students of the special medical educational separation of physical education facilities. The psychological pedagogical problems of physical development of students are considered with a rejection in a state of health. Experience of physical education of students of task medical force is studied. The structural functional model of process of physical education of students is developed with the use of health of saving technologies. Over 5000 students took part in researches. It is set that morphometric indexes are most closely associate. Intercommunications of indexes of level of development of physical qualities specify on insufficient differentiation in mechanisms which determine the structure of physical preparedness of students. Recommendations of model physical possibilities of students are resulted. Models are instrumental in an estimation individual potential possibility of organism. Models allow to utilize information for planning and leadthrough of a health educational educate process on physical education. Possibilities of determination of volume of the physical loading are shown taking into account a floor, nosology of diseases and state of physical preparedness of students.

health, technology, model, students, physical, education, facilities.

Вступ.

Перебудова вищої освіти в Україні передбачає докорінне і всебічне вдосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців для народного господарства. Фізичне виховання в навчально-виховному процесі навчального закладу є засіб, який вирішує одну із сторін такої підготовки, сприяючи індивідуальному розвитку студента, формування та вдосконалення його професійно-важливих навичок і якостей [2, 3, 10, 11].

Здійснення дієвого фізичного виховання студентської молоді в Україні є актуальною проблемою, вирішення якої має важливе значення для розвитку суспільства, держави, виробництва, фізичного та духовного вдосконалення молодого покоління у теперішній час і в майбутньому [4, 8].

Проведений системний теоретико-методологічний та емпіричний аналіз літературних джерел з проблеми фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп у вищих закладах освіти України дає підставу стверджувати, що фізичне виховання традиційно і обґрунтовано визнається найважливішим чинником забезпечення дієздатності студентської молоді,

ефективним засобом формування її нозологічного здоров'я і підготовки до активної життєдіяльності і майбутньої високопродуктивної праці [1, 6, 9].

Доведено, що рівень здоров'я як результат взаємодії з навколишнім середовищем постійно коливається: здоров'я – це динамічний атрибут життя людини: коли вона хворіє, то рівень її здоров'я знижується (інколи до нуля – смерть), коли людина одужує – рівень здоров'я підвищується, але, ніколи не досягається цілковитого здоров'я. Будь-яке одужання – це нове здоров'я.

Отже, культура здоров'я – це внутрішньо усвідомлена потреба людини у підтримці, зміцненні та удосконаленні свого фізичного, розумового, емоційного, репродуктивного, соціального, особистого та духовного здоров'я.

Студентське життя молоді протікає в умовах постійно підвищеної нервової напруги. Науковці і педагоги відзначають постійне збільшення кількості шкільної та студентської молоді, для яких характерна підвищена стурбованість, невпевненість у своїх силах, можливості та емоційна нестійкість. Особиста тривожність чинить негативний вплив на поведінку, відношення у суспільстві, успішність у навчанні, а також на розвиток адаптаційних можливостей

студентів в умовах вищої школи [1, 5, 7]. Динаміка видів захворювань серед студентів–першокурсників з кожним роком збільшується, про що свідчать показники по НУБіП України згідно даних студентської поліклініки (мал. 1).

Робота виконана за планом НДР Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Мета, завдання роботи, матеріали і методи.

Мета роботи – розробити модель, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити теоретико–методичні засади реалізації здоров’язбережувальних технологій у фізичному вихованні студентів спеціальної медичної групи вищих навчальних закладів.

Завдання:

1. Здійснити теоретико–методологічний аналіз проблеми функціонування фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи у вищих закладах освіти України.
2. Виявити вплив здоров’язбережувальних технологій на фізичне здоров’я, морфофункціональний стан студентів спеціальних медичних груп.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувались наступні методи дослідження, а саме: аналіз та узагальнення даних науково–методичної та спеціальної літератури, педагогічні спостереження, педагогічний експеримент, методи визначення функціонального стану організму та рівня фізичної підготовленості. Якісний аналіз та кількісна обробка результатів експерименту здійснювалась за допомогою методів варіаційної статистики: кореляційного, регресійного, дисперсійного та факторного аналізу, *t*– критерія Стьюдента та *F*–критерія Фішера з метою оцінки фізичного стану студентів, перевірки ефективності формувального експерименту.

Організація педагогічних експериментів. Участь у проведенні експерименту прийняли понад 5166 студентів чоловічої та жіночої статі, з яких здійснювалися на базі НУБіП України (n–3625), ХДАУ (n–481), НУХТ

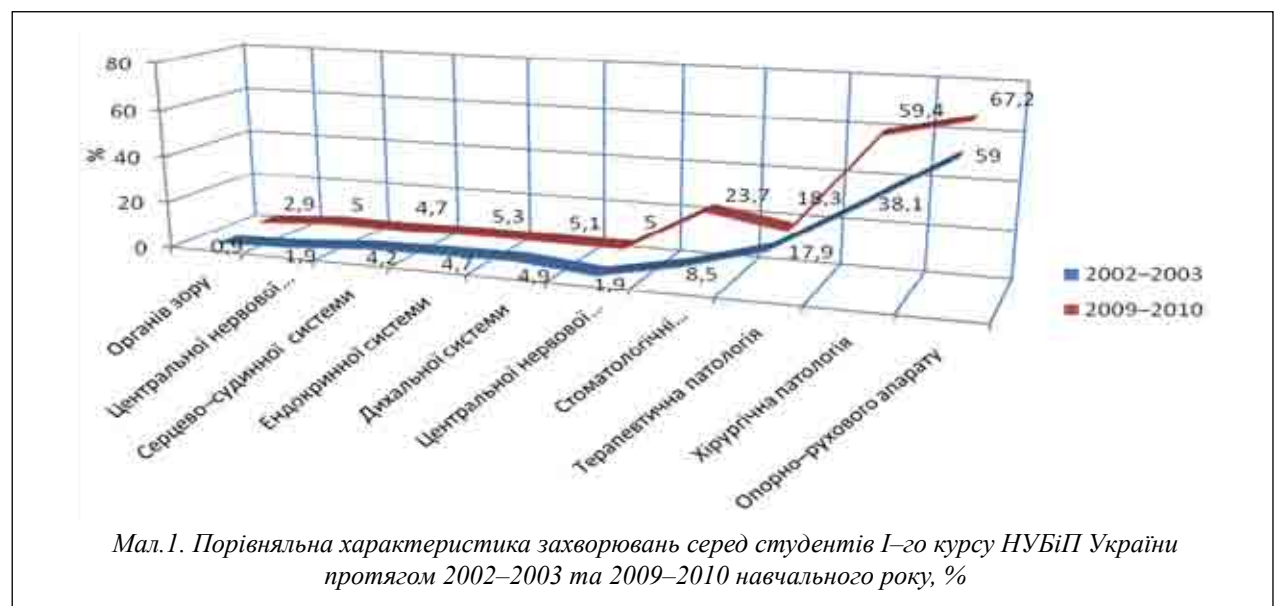
(n–415), НТУУ „КПІ” (n–373), ПФ „КАТУ” НУБіП України (n–272) за підтримкою та участю викладачів вказаних вищих навчальних закладів.

Результати дослідження.

Енциклопедично визнано, що модель (фр. *modele* – зразок) – це уявна або матеріально–реалізована система, котра відображає або відтворює об’єкт дослідження (природний чи соціальний) і здатна змінювати його так, що її вивчення дає нову інформацію стосовно цього об’єкта. Схарактеризуємо основні складники пропонованого ідеального уявлення про процес фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп засобами здоров’язбережувальних технологій.

Цільовий блок моделі містить такі компоненти: *мета* – забезпечити студентам спеціальних медичних груп можливість покращання та зміцнення здоров’я за період навчання та в подальшому житті, підвищити їх фізичну підготовленість; *основні завдання* – формування у студентів спеціальних медичних груп активнопозитивної мотивації до оздоровчо–тренувальних занять фізичними вправами; формування системи знань з фізичної культури та здорового способу життя; зміцнення здоров’я, сприяння правильному формуванню і всебічному розвитку організму, профілактики захворювань, забезпечення високого рівня фізичного стану, працездатності в перебігу навчання; оволодіння системою практичних умінь і навичок занять основними видами і формами раціональної фізкультурної діяльності, формування, зберігання і покращання здоров’я; набуття здатності до виконання державних або відомчих тестів і нормативів на рівні вимог освітньо–кваліфікаційних характеристик тощо. Мета і завдання пропонованого процесу фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп детерміновані сучасними *соціальними вимогами* до випускників вищих навчальних закладів, задекларованими в освітніх стандартах.

Розроблена модель фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп передбачає функціонування процесу на засадах реалізації низки *методологічних підходів та принципів*. Методологічні підходи (теорії, концепції, гіпотези) у нашому дослідженні

Мал. 1. Порівняльна характеристика захворювань серед студентів I–го курсу НУБіП України протягом 2002–2003 та 2009–2010 навчального року, %

відображають вихідні, ключові фундаментальні педагогічні положення, які мають загальнонауковий зміст побудови процесу фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп, забезпечують його спрямованість на формування, збереження, зміцнення та удосконалення здоров'я майбутніх фахівців (системний, компетентнісний, діяльнісний, особистісно-орієнтований).

Системний підхід до фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп дає можливість досліджувати цей феномен як складний, багаторівневий процес, що постійно розвивається і має певну структуру. З іншого боку, методологія системного підходу передбачає поєднання в єдине ціле форм, методів і засобів здоров'язбережувальних технологій уможливує побудову моделі означеного процесу як методичної системи.

Компетентнісний підхід до фізичного виховання студентів у контексті інтернаціональних міркувань пов'язаний з вміннями діяти, власне жити в сучасному суспільстві. Насамперед, ця освітня методологія має на меті формування в особистості таких здатностей: автономну (самостійну) дію (здатність захищати та піклуватися про відповідність, права, інтереси інших; складати та реалізовувати особистісні проекти), інтерактивне використання засобів (здатність інтерактивно застосовувати мову, символіку та тексти; знання та інформаційну грамотність; нові інтерактивні технології), вміння функціонувати в соціально гетерогенних групах (здатність успішно взаємодіяти з іншими; співпрацювати; вирішувати конфлікти).

Важливо вказати на ті компетентності, які, за рішенням Ради Європи, мають бути сформовані у молодих європейців, зокрема:

- 1) політичні та соціальні компетентності – здатність брати на себе відповідальність, брати участь у групових дискусіях, розв'язувати конфлікти мирним шляхом, брати участь у розбудові демократичного суспільства;
- компетентності, пов'язані з життям у багатокультурному суспільстві – на засадах толерантності освіта має культивувати в молодих людях вміння визнавати та приймати відмінності, поважати інших, вміння жити з людьми інших культур, мов та релігій;
- 3) компетентності, що стосуються володіння усним та письмовим спілкуванням, включаючи знання більш, ніж однієї мови;
- 4) компетентності, пов'язані із розвитком інформаційного суспільства – володіння новітніми інформаційними технологіями, розуміння можливостей та шляхів їх застосування, сильні та слабкі сторони, здатність критично сприймати інформацію, яка поширюється ЗМІ;
- 5) вміння вчитися є базисом для навчання протягом життя як у професійному, так і соціальному контекстах.

Отже, використовуючи компетентнісну методологію до фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп з різним рівнем психофізіологічних можливостей організму маємо застосувати такі педагогічні технології (у даному випадку здоров'язбережувальні

технології. – С. П.), які дозволяють покращити, зміцнити та удосконалити здоров'я майбутніх фахівців, сформувати у них здатності практичного розв'язання життєвих проблем та вивести кожного на рівень фізичної підготовленості відповідно вимог освітньо-кваліфікаційних характеристик.

Діяльнісний підхід до фізичного виховання студентів спеціального медичного навчального відділення дає змогу розв'язувати великий обсяг освітніх, оздоровчих та виховних завдань. Головне концептуальна теза діяльнісного підходу до розвитку особистості того, хто навчається полягає у тому, що індивід виявляє властивості і зв'язки елементів реального світу лише в процесі діяльності – розумової чи матеріальної, індивідуальної чи колективної тощо. Загальноприйнято, що діяльність – це спосіб буття людини, це її поведінка щодо задоволення різноманітних потреб, мотивів і цілей. Орієнтуючись на положення діяльнісного методологічного підходу можна стверджувати, що дієвим фізичне виховання є лише тоді, коли студент (учень) включається в різноманітні види діяльності і оволодіває фізичною культурою, знаннями, уміннями, розвиває потреби до занять фізичними вправами, мотиви активного способу життєдіяльності. Зазначене передбачає для вирішення завдань оздоровчого тренування і професійно-прикладної підготовки поєднання теоретичної, методичної і практичної складової у процесі реалізації компонентів здоров'язбережувальних технологій для даної категорії студентів. Крім цього, маємо передбачити залучення студентів спеціальних медичних груп до різноманітних форм організації процесу фізичного удосконалення – обов'язкових навчальних, факультативних, самостійних занять фізичними вправами, малі форми активного відпочинку в перебігу теоретичних занять (фізкультурних мікропауз, фізкультурних хвилинок та фізкультурних пауз), участь у різних фізкультурно-спортивних заходах, різноманітних іграх тощо.

Сутність **особистісно-орієнтованого підходу** [6] полягає в подоланні суперечності між колективним вихованням (для всіх) і вихованням "для кожного" на основі звернення до особистості, її індивідуальної свідомості, життєвого досвіду, власного творчого потенціалу. Особливості вказаної методології полягають у тому, що вона як би акумулює декілька підходів: є людиноцентриською, орієнтує на людину як мету виховання (аксіологічний підхід); підтримує і розвиває суб'єктні якості і індивідуальні властивості студента (індивідуальний підхід); вводить студента у світ культурних надбань людства (культурологічний підхід); стимулює студента до самостійного розв'язання власних життєвих проблем у нестабільних соціальних умовах життя (синергетичний підхід).

Важливим є те, що дотримання положень особистісно-орієнтованого підходу має спонукати особистість до самопізнання, самоактивності з тим, щоб кожен студент міг стати творцем власного духовного життя (у тому числі і здоров'я). При цьому на передній план висуюються виховні ситуації творчої співпраці, які спрямовані на максимальне залучення

усіх компонентів структури особистості (свідомості, волі, емоцій) до самостійного пошуку й реалізації конструктивних способів про соціальної поведінки.

Єдність усіх цих методологічних підходів забезпечує адекватне вирішення завдань покращання, збереження, зміцнення та удосконалення здоров'я студентів спеціальних медичних груп за період навчання та в подальшому житті засобами здоров'язбережувальних технологій при дотриманні комплексу *принципів*. Зазначений комплекс норм, основних правил здійснення фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп у дослідженні розглядався як конструкт "пірамідального" типу: в основі принципи національного виховання студентської молоді; далі загальнометодичні принципи; потім принципи фізичного виховання студентів; на вершині піраміди – специфічні принципи фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп.

У фізичному вихованні студентів важлива роль відводиться формуванню системи знань з фізичної культури та здорового способу життя. Ефективність зазначеного процесу досягається при дотриманні загально методичних принципів – основних положень, що визначають зміст, організаційні форми і методи реалізації здоров'язбережувальних технологій, зокрема:

- *принцип свідомості і активності* (налаштовує на формування у студентів стійкого інтересу до занять фізичними вправами і спортом; усвідомлення вихованнями оздоровчих впливів на організм активної фізичної діяльності сприяють ґрунтовному засвоєнню навчального матеріалу з фізичного виховання, при-скороють процес фізичного вдосконалення);
- *принцип наочності* – зобов'язує вибудовувати навчально-виховний процес із залученням різних органів відчуття до процесу аналізу і сприймання навчальної інформації;
- *принцип систематичності і послідовності* – регулярність, планомірність, неперервність системності виховних впливів забезпечує ефективність формування фізичної культури студентів;
- *принцип повторення*: у результаті багатократних повторень виробляються динамічні стереотипи; характер елементів діяльності може виявлятися у зміні фізичних вправ чи умов їх виконання, в різноманітності методів і форм;
- *принцип доступності і індивідуалізації*: використовуючи природні дані студента, педагог спрямовує напрям фізичного розвитку. При цьому виключаються негативні і шкідливі наслідки для організму студента внаслідок надмірних вимог і завдань;
- *принцип циклічності*: міститься у тому, що заняття циклічно повторюються, що сприяє кращій підготовці студентів до кожного наступного етапу занять;
- *принцип зв'язку теорії з практикою* на рівні фізичного виховання закликає наполегливо привчати студентів до формування, збереження і зміцнення здоров'я на практиці, використовувати в повсякденній діяльності знання здорового способу життя.

До специфічних принципів, що забезпечують реалізацію здоров'язбережувальних технологій у фізичному вихованні студентів спеціальних медичних груп у дослідженні обґрунтовано (п. 2.2, с. 98–101) такі основні вимоги:

- оздоровча, лікувально-профілактична спрямованість використання засобів фізичного виховання;
- диференціальний підхід у використанні засобів фізичної культури залежно від характеру і наслідків структурних і функціональних порушень в організмі, що виникли внаслідок патологічного процесу;
- професійно-прикладна спрямованість навчальних занять з фізичного виховання;
- виховання мотивації студентів щодо використання фізичних вправ з метою зміцнення фізичного і психічного здоров'я та підвищення рівня фізичної підготовленості засобами фізичної культури і природних факторів.

У дослідженні виявлено та обґрунтовано такі *педагогічні умови* фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп:

- узгодженість позицій викладачів фізичного виховання, медичних працівників і адміністрації факультетів (деканів, їхніх заступників, начальника навчальної частини, проректора з навчальної роботи тощо) щодо планування занять зі студентами спеціальних медичних груп, визначення засобів контролю стану здоров'я та рівня фізичної підготовленості;
- оптимізація системи форм фізичного виховання, у якій базові форми (заняття з фізичного виховання, самостійні заняття фізичними вправами тощо) органічно поєднуються з варіативними формами (туристичні походи вихідного дня, малі форми активної відпочинку і т. ін.) та самостійними теоретичними роботами (рефератами), зміст яких має використовуватися для розробки індивідуальних оздоровчо-тренувальних програм з урахуванням нозології захворювання автора;
- урахування стану здоров'я, нозології захворювань студентів спеціальних медичних груп при виборі форм, методів і засобів здоров'язбережувальних технологій їх фізичного виховання;
- цілеспрямоване використання засобів здоров'язбережувальних технологій при проведенні занять з усіх циклів підготовки майбутніх фахівців у вищому навчальному закладі;
- тісна співпраця педагогів і медичних працівників щодо раціонального використання засобів фізичної культури і спорту, дієвий лікарський контроль у поєднанні з педагогічною діагностикою процесів покращання, збереження, зміцнення та удосконалення здоров'я студентів спеціальних медичних груп (регулярне медичне обстеження; лікарсько-педагогічне спостереження за перебігом занять, фізкультурно-оздоровчих заходів, змагань; санітарно-гігієнічний контроль; медичне обслуговування оздоровчо-спортивних таборів, фізкультурно-спортивних та оздорочо-спортивних заходів, змагань; санітарно-освітня робота та пропаганда здорового способу життя; профілактика захворюваності, травматизму тощо);

- надання заняттям з фізичного виховання емоційності та привабливості через застосування народних ігор, розширення арсеналу фізичних вправ, посилення для занять в домашніх умовах;
- цілеспрямоване залучення студентів спеціальних медичних груп до оздоровчої фізкультурно-спортивної тижневої діяльності (ранкова гімнастика; піша прогулянка до університету; навчальні заняття з фізичного виховання; активний відпочинок впродовж навчального дня; активний відпочинок під час виконання домашніх теоретичних завдань; самостійні оздоровчо-фізкультурні заняття; участь у фізкультурно-спортивних заходах тощо) з перспективою тижневого рухового режиму від 17 до 20 годин.;
- поєднання формального (спеціально організованого) фізичного виховання з самовихованням, при якому фізичне самовдосконалення студентів спеціальних медичних груп ґрунтується на використанні методів самовпливу (самоорганізація, самопідбатьорення, самонаказ, самонавіювання, самопрограмування, самообстеження, самокорекція, аутогенне тренування, самозаспокоєння, самосхвалення, самозобов'язання).

У структурно-функціональній моделі процесу фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп здоров'язбережувальні технології реалізуються через такі *форми*: навчальні заняття з фізичного виховання, самостійні заняття фізичною культурою, спортом і туризмом, фізкультурно-спортивні заходи, фізичні вправи в режимі дня, виконання домашніх завдань з фізичної підготовки тощо. У свою чергу, навчальні заняття проводяться з використанням узвичаєних (репродуктивних і продуктивних) способів навчальної роботи, основними з яких є: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, проблемні методи (проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідницький), імітаційний, проектний, практичний, відеометод, робота з навчально-науковою літературою тощо. Крім того, специфіку здоров'язбережувальних технологій фізичного виховання зі студентами вказаної категорії відображають такі методи: стандартно-повторна вправа; варіативна вправа; ігровий метод.

Основу *змісту* фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп становить система знань, умінь і навичок теоретичної, методичної і практичної підготовки, оптимізована за складністю захворювання студента, за рівнем його здоров'я тощо.

Діагностико-результативний блок моделі передбачає оцінювання, аналіз та корекцію результатів фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп і включає комплекс медико-біологічних показників фізичного розвитку особистості, морфо-функціональних властивостей організму (масоростовий індекс (Кетле); сила кисті (динамометрія); проби із затримкою дихання – проба Штанге, проба Генчі, життєва ємність легенів; частота серцевих скорочень (ЧСК); артеріальний тиск тощо. Крім того, для визначення рівня фізичної й функціональної підготовленості студентів досліджуваних груп проводилося анкетування респондентів, тестування їх

фізичних якостей (біг, стрибки, підтягування тощо). Комплексним показником рівня здоров'я, фізичної підготовленості було вибрано індекс, що характеризує відношення біологічного віку до календарного віку студента. Вказані показники характеризують п'ять рівнів здоров'я та фізичної підготовленості студентів як результат реалізації запропонованих здоров'язбережувальних технологій у навчально-виховному процесі вищого навчального закладу. Прогнозованим *результатом* реалізації елементів моделі є зрушення у рівнях здоров'я (зокрема, зменшення біологічного віку) студентів даної категорії, досконалі рівні теоретичної, практичної і методичної видів фізичної підготовленості.

Таким чином, запропонована структурно-функціональна модель (мал. 4.18) процесу фізичного виховання студентів спеціальних медичних груп, на нашу думку, може бути використана для поглибленого ґрунтового дослідження складних проблем навчання і виховання студентської молоді. Крім цього, як показали результати експериментальної роботи, спроектований конструкт процесу фізичного виховання студентів спеціального медичного відділення при його реалізації на практиці сприяє зменшенню біологічного віку, покращанню рівня здоров'я студентів, зрушення у рівнях здоров'я (зокрема, зменшення біологічного віку) студентів даної категорії, досконалі рівні теоретичної, практичної і методичної видів фізичної підготовленості.

Отже, вирішити завдання щодо поліпшення соматичного здоров'я студентів спеціального медичного навчального відділення суто медикаментозними засобами неможливо – необхідні педагогічні засоби та методи навчання. Тому основний тягар у його розв'язанні покладається на кафедру фізичного виховання та науково-педагогічного працівника який з ними працює, адже саме вони здійснюють формування світогляду студента та мотивації щодо зміцнення свого здоров'я засобами фізичного виховання.

Аналіз наукових літературних джерел дає підставу стверджувати, що фізичне виховання, оздоровчі фізкультурно-спортивні педагогічні технології, як складова частина загальної системи освіти, має закладати основи забезпечення та розвитку фізичного і психічного здоров'я, комплексного підходу до формування у студентів спеціального медичного навчального відділення здорового способу життя.

Висновки

1. Аналіз взаємозв'язків компонентів фізичного розвитку й фізичної підготовленості студентів спеціальних медичних груп показав, що найбільш тісно взаємозв'язані морфометричні показники. Взаємозв'язки показників, що характеризують рівень розвитку фізичних якостей відбивають як взаємосприяння, так і недостатню диференціацію в механізмах, що детермінують структуру фізичної підготовленості студентів з ослабленим здоров'ям.
2. Рекомендовані моделі фізичних можливостей студентів спеціальних медичних відділень допоможуть фахівцям в галузі фізичного виховання

оцінювати індивідуальні потенційні можливості організму, використовувати наявну інформацію під час планування і проведення оздоровчого навчально-виховного процесу з фізичного виховання, визначення обсягу фізичного навантаження з урахуванням статі, нозології захворювань та стану фізичної підготовленості. Ведення щоденника фізичного самовдосконалення впливає на виховання у них мотивації щодо систематичних занять фізичними вправами, які у свою чергу сприяє забезпечення нормальній життєдіяльності, успіхам у навчанні та освоєнні навичками майбутньої професії.

3. Подальші дослідження резервних можливостей рухової діяльності студентів з відхиленнями в стані здоров'я ми вбачаємо у наступному:

а) пошуку нових шляхів удосконалення структури фізичної підготовленості – співвідношень і взаємозв'язків фізичних здібностей, рухових якостей і показників фізичного розвитку;

б) пошуку нових, найбільш ефективних, шляхів удосконалення механізмів управління руховою діяльністю студентів;

в) уточненні та удосконаленні відповідних прогностичних математичних моделей, нормативних шкал оцінювання навичок та умінь студентів спеціального медичного відділення;

г) розробці окремих, диференційованих за нозологіями, програм фізичного виховання та змістових модулів спрямованих на підвищення рухових здібностей і резервних можливостей з урахуванням специфіки конкретного захворювання й індивідуального рівня фізичної підготовленості.

4. Обґрунтовано зміст моделі використання здоров'язбережувальних технологій впродовж навчально-виховного процесу студентів спеціального медичного навчального відділення засобами фізичного виховання.

Література:

1. Блавт О.З. Інформативні показники рівня фізичного здоров'я та фізичної підготовленості студентів ВНЗ/О. З. Блавт // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. – Харків: ХДАДМ (XXIII), 2012. – № 11. – С. 14–18.
2. Варданян М.Р. Имидж педагога как фактор здоровьесбережения субъектов образовательного процесса в основной школе : автореф. дис. на соискание науч. степ. канд. пед. наук: 13.00.01 / М. Р. Варданян. – Омск, 2007. – 23 с.
3. Воронін Д.Є. Формування здоров'язберігаючої компетентності студентів вищих навчальних закладів засобами фізичного виховання : авторф. дис. На здобуття наук. ступ. канд. пед. наук: 13.00.07/ХДУ/ Д. Є. Воронін. – Херсон, 2006. – 20 с.
4. Грибан Г.П. Оцінювання ефективності впровадження моделі методичної системи фізичного виховання студентів-аграріїв / Г. П. Грибан // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: зб. наук. пр. – Харків: ХДАДМ (XXIII), 2012. – № 11. – С. 27–30.
5. Григорьев В.И. Кризис физической культуры студентов и пути его преодоления / В. И. Григорьев // Теория и практика физической культуры. – 2004. – № 2. – С. 54–61.
6. Давыдова Л.И. Роль физической активности в сохранении здоровья / Л. И. Давыдова // Молодь в умовах нової соціальної перспективи: матер. IX Міжнар. наук.-практ. конф. – Житомир, 2007. – Ч. 1. – С. 200–202.
7. Долженко Л. Взаємозв'язок фізичного здоров'я з морфо-функціональним статусом, фізичною працездатністю і підготовленістю студентів / Л. Долженко // Молода спортивна наука України. Зб. наук. праць. – Львів: ЛДЦФК, 2006. – Вип. 10. – Т. 1. – С. 218–223.
8. Дубогай О.Д. Компетентнісний потенціал педагогіки здоров'язбереження молоді при формуванні її особистості засобами фізичної культури / О. Д. Дубогай, П. Б. Джурицький // Наук. часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 15 „Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (Фізична культура і спорт)”. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – Вип. № 10. – С. 275–278.
9. Присяжнюк С.І. Фізичне виховання : навч. пос. / С.І. Присяжнюк. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 504 с.
10. Battistich V., Hom A. The relationship between students' sense of their school as a community and their involvement in problem behaviors. *American Journal of Public Health*. 1997, vol.87(12), pp. 1997-2001.
11. Ted Brown, Maryam Zoghi, Brett Williams, Shapour Jaberzadeh, Louis Roller, Claire Palermo, Lisa McKenna, Caroline Wright, Marilyn Baird, Michal Schneider-Kolsky, Lesley Hewitt, Jenny Sim, Tangerine-Ann Holt. Are learning style preferences of health science students predictive of their attitudes towards e-learning? *Australasian Journal of Educational Technology*. 2009, vol.25(4), pp. 524-543.

Інформація об авторі:

Присяжнюк Станіслав Іванович
stas046@ukr.net

Национальний університет біоресурсів і природопользовання України
ул. Героев Оборони 15, г. Киев, 03041, Украина
Поступила в редакцію 17.12.2012г.

References:

1. Blavt O.Z. *Pedagogika, psihologia ta mediko-biologichni problemi fizicnogo viovannia i sportu* [Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports], 2012, vol.11, pp. 14–18.
2. Vardanian M.R. *Imidzh pedagoga kak faktor zdorov'iasberezeniia sub"ektiv obrazovatel'nogo processa v osnovnoj shkole* [Image of teacher as a factor of health of saving subjects of educational process at basic school], Cand. Diss., Омск, 2007, 23 p.
3. Voronin D.Ie. *Formuvannia zdorov'iazberigaiuchoyi kompetentnosti studentiv vishchikh navchal'nikh zakladiv zasobami fizicnogo viovannia* [Forming of healthsaying competence of students of higher educational establishments by facilities of physical education], Cand. Diss., Kherson, 2006, 20 p.
4. Griban G.P. *Pedagogika, psihologia ta mediko-biologichni problemi fizicnogo viovannia i sportu* [Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports], 2012, vol.11, pp. 27–30.
5. Grigor'ev V.I. *Teoriia i praktika fizicheskoi kul'tury* [Theory and practice of physical culture], 2004, vol.2, pp. 54–61.
6. Davydova L.J. *Molod' v umovakh novoyi social'noyi perspektivi* [Young people in the conditions of new social prospect], Zhitomir, 2007, vol.1, pp. 200–202.
7. Dolzhenko L. *Moloda sportivna nauka Ukrayini* [Young sport science of Ukraine], 2006, T.1, vol.10, pp. 218–223.
8. Dubogaj O.D., Dzhurins'kij P. B. *Naukovo-pedagogichni problemi fizichnoyi kul'turi* [Scientifically pedagogical problems of physical culture], Kiev, NPU, 2010, vol.10, pp. 275–278.
9. Prisiazhniuk S.I. *Fizichne viovannia* [Physical education], Kiev, Center of educational literature, 2008, 504 p.
10. Battistich V., Hom A. The relationship between students' sense of their school as a community and their involvement in problem behaviors. *American Journal of Public Health*. 1997, vol.87(12), pp. 1997-2001.
11. Ted Brown, Maryam Zoghi, Brett Williams, Shapour Jaberzadeh, Louis Roller, Claire Palermo, Lisa McKenna, Caroline Wright, Marilyn Baird, Michal Schneider-Kolsky, Lesley Hewitt, Jenny Sim, Tangerine-Ann Holt. Are learning style preferences of health science students predictive of their attitudes towards e-learning? *Australasian Journal of Educational Technology*. 2009, vol.25(4), pp. 524-543.

Information about the author:

Prisajzhnuk S.I.
stas046@ukr.net

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Heroyiv Oborony st., 15, Kyiv, 03041, Ukraine
Come to edition 17.12.2012.